

Implemented by:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

AMBERO
Consulting Gesellschaft mbH

Izvori finansiranja bioenergetskih projekata za civilni sektor

Priručnik „Izvori finansiranja bioenergetskih projekata za civilni sektor“ nastao je u okviru programa „Razvoj održivog tržišta bioenergije u Srbiji“ kao rezultat srpsko-nemačke razvojne saradnje.

Izdavač priručnika

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ)
GmbH

Published by the

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ)
GmbH

Herausgeber

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ)
GmbH

Registrovane kancelarije

Bonn i Eschborn,
Nemačka
„Razvoj održivog tržišta
bionergije u Srbiji“ GIZ
kancelarija
11000 Beograd, Srbija
www.bioenergy-serbia.rs

Registered offices

Bonn and Eschborn,
Germany
„Razvoj održivog tržišta
bionergije u Srbiji“ GIZ
office
11000 Belgrade, Serbia
www.bioenergy-serbia.rs

Sitz der Gesellschaft

Bonn and Eschborn,
Germany
„Razvoj održivog tržišta
bionergije u Srbiji“ GIZ
office
11000 Belgrade, Serbia
www.bioenergy-serbia.rs

Autor priručnika

Dragan Milutinović

Text

Dragan Milutinović

Text

Dragan Milutinović

Štampa

Data copy, Beograd

Printing

Data copy, Belgrade

Presse

Data copy, Belgrade

Nijedan deo ove publikacije bez pismene saglasnosti izdavača ni u kom obliku ne sme da se reprodukuje ili da se primenom elektronskih sistema prerađuje, distribuira ili arhivira.

Sadržaj

Uvod	4
O projektu	5
Nacionalni izvori finansiranja	6
EU Pro	7
Telenor Fondacija	9
Međunarodni izvori finansiranja	11
Evropska klimatska inicijativa (EUKI)	12
Horizon 2020	14
Grantovi EEA i Norveške	18
Dunavski transnacionalni program (DTP)	22
Jadransko-jonski transnacionalni program (ADRION)	26
Programi prekogranične saradnje	29
Literatura	33

Uvod

Implementacija razvojnih projekata iz oblasti bioenergije često izostaje zbog nedostatka znanja o postojećim finansijskim instrumentima, kao i zbog nepoznavanja procedura za apliciranje. Na internetu su dostupne informacije o odgovarajućim šemama finansiranja, ali ove su informacije često zamaskirane i nesistematizovane, odnosno dostupne su samo kada se objave konkretni javni pozivi, a i tada ih, često, nije jednostavno pronaći. Ovaj pregled ima za cilj da pokrije neke relevantne šeme finansiranja na evropskom i nacionalnom nivou, na jednostavan i pregledan način, kako bi potencijalne aplikante uputio na neke od mogućnosti i dao im okvir u kome mogu potražiti sredstva za finansiranje svojih projekata. Pregled ne pokriva sve raspoložive izvore, jer to nije ni moguće – neki od njih se pojavljuju sporadično, neki imaju ograničeno trajanje, neki imaju nepravilnu dinamiku objavljivanja javnih poziva... Namera je bila da se uključe samo institucije i programi koji su relevantni za temu i kako bi lista mogućnosti dala pregled najkorisnijih i najrelevantnijih izvora finansiranja.

Kada su međunarodni izvori finansiranja u pitanju, u pregled su uključeni i programi koji ne finansiraju projekte direktno, ali pokrivaju predmetnu oblast, a tu su i specifični finansijski instrumenti koji nude mogućnosti direktnog finansiranja.

Na nacionalnom nivou, u pregled su uključeni, pored komercijalnih izvora i izvora finansiranja iz budžetskih sredstava i neki programi koji se finansiraju delom i iz međunarodnih sredstava, ali pokrivaju isključivo područje Srbije.

S obzirom da su raspoloživi izvori finansiranja vezani za godišnje i višegodišnje finansijske programe, a kako se nalazimo pri kraju programskog perioda 2014-2020, promene će se verovatno dogoditi vrlo brzo. Kako bi se osiguralo da ovaj pregled ne bude kratkog životnog veka, biće neophodno njegovo periodično ažuriranje.

O projektu

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH je globalni pružalac usluga u oblasti međunarodne saradnje za održivi razvoj. GIZ ima više od 50 godina iskustva u širokoj lepezi oblasti, uključujući ekonomski razvoj i zapošljavanje, energetiku i životnu sredinu, kao i mir i bezbednost.

GIZ kao savezna organizacija u ime Vlade Nemačke – posebno Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) – kao i u ime klijenata iz javnog i privatnog sektora iz više od 130 zemalja, pruža podršku u postizanju ciljeva u međunarodnoj saradnji. U oblasti obnovljivih izvora energije, GIZ trenutno realizuje preko 170 projekata u više od 50 zemalja.

Srpsko-nemački razvojni program „Razvoj održivog tržišta bioenergije u Srbiji” zajedno sprovode GIZ (komponenta tehničke podrške) i Nemačka razvojna banka KfW (finansijska komponenta). Program finansira Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) Savezne Republike Nemačke u okviru Nemačke klimatsko-tehnološke inicijative. Glavni cilj projekta je uspostavljanje održivog tržišta bioenergije u Srbiji. Korišćenjem biomase za dobijanje toplotne i električne energije, doprinosi se unapređenju održivog korišćenja obnovljivih izvora energije, ruralnom i lokalnom ekonomskom razvoju, kao i smanjenju emisije štetnih gasova. Zamena fosilnih goriva obnovljivim izvorima energije ne doprinosi samo zaštiti klime, već i poboljšanju kvaliteta vazduha. Istovremeno se korišćenjem lokalno dostupnih obnovljivih izvora energije unapređuje ekonomski razvoj i stvaraju mogućnosti za zaposlenje u slabije razvijenim i ruralnim sredinama.

Nacionalni izvori finansiranja

EU Pro

Ko može dobiti sredstva?

Organizacije civilnog društva na teritoriji Srbije bez grada Beograda i AP Vojvodine

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Zavisi od javnog poziva. Ukupna sredstva Programa su 25.000.000 €

Kako do sredstava?

Prijava na javni poziv

Kada?

Program je u toku

Gde se informisati?

<https://www.eupro.org.rs>

CILJEVI

EU Pro je program koji se finansira iz sredstava Evropske unije i Republike Srbije. Usmeren je na tri ključna rezultata - unapređenje konkurentnosti preduzeća, poboljšanje poslovnog okruženja i jačanje socijalne kohezije i inkluzije.

Projekti u okviru programa finansiraju se putem javnih poziva koji su strukturirani prema ciljevima i korisnicima.

U skladu sa ciljevima programa, jedan od prioriteta je poboljšanje poslovnog okruženja odnosno jačanje konkurentnosti na lokalnom nivou kroz unapređenje infrastrukture i stvaranje povoljnog okruženja za poslovanje.

Program EU Pro trebalo bi da traje do kraja 2020. godine, a ukupan budžet programa je oko 25 miliona evra.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

U skladu sa konkretnim javnim pozivom, pravo učešća mogu imati organizacije civilnog društva na teritoriji Srbije, bez grada Beograda i Autonomne pokrajine Vojvodine.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Kriterijumi za izbor projekata definišu se za svaki pojedinačni javni poziv sa ciljem procene kvaliteta prijave u odnosu na ciljeve i prioritete Programa. Oni pokrivaju relevantnost aktivnosti, usklađenost podnetog projekta sa ciljevima poziva za predloge projekata, kvalitet, očekivani uticaj, održivost i ekonomičnost.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Za vreme trajanja programa, EU Pro objavljuje tematske javne pozive, koji bliže definišu uslove i način prijavljivanja. Konkursi se objavljuju na sajtu programa.

KONTAKT

Beograd

Telefon: +381 (0)11 344 10 48

Fax: +381 (0)11 344 10 52

Niš

Telefon: +381 (0)18 246 126

Fax: +381 (0)18 520 705

Novi Pazar

Telefon: +381 (0)20 337 300

Fax: +381 (0)20 20 411 032

Vranje

Telefon: +381 (0)64 877 00 63

Internet stranica: <https://www.eupro.org.rs>

Telenor Fondacija

Ko može dobiti sredstva?

Sve institucije u Srbiji

Koliko sredstava je na raspolaganju?

1.000-15.000 € po projektu

Kako do sredstava?

Prijava na javni poziv

Kada?

Javni pozivi se objavljuju svake godine

Gde se informisati?

<https://bit.ly/36qmxwl>

CILJEVI

Telenor Fondacija pomaže u rešavanju izazova sa kojima se suočava srpsko društvo, a za svaki posebni javni poziv, definiše se posebna tema. Osnovni cilj Fondacije je podrška projektima fokusiranim na razvoj održivih rešenja u četiri oblasti: obrazovanje, socijalna inkluzija društveno ugroženih grupa, kultura i umetnost i zaštita životne sredine. Ukupna podrška projektima (uključujući finansijsku podršku, servise i know-how) je 1.000 - 15.000 EUR u dinarskoj protivvrednosti.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Pravo učešća na konkursu imaju sve humanitarne organizacije, nevladine organizacije, udruženja građana i fondacije registrovane u Srbiji.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Neophodno je dostaviti popunjen obrazac prijave za podršku Telenor fondacije. Predloge projekata potrebno je dostaviti u skladu sa formalnim zahtevima i

u okvirima definisanog roka za svaki poziv. Očekivano trajanje projekata je godinu dana. Pri evaluaciji projekata u razmatranje se uzimaju svi uključeni aspekti podrške kao i planirane aktivnosti.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Telenor Fondacija svake godine objavljuje tematske javne pozive, koji bliže definišu uslove i način prijavljivanja. Konkursi se objavljuju na sajtu programa.

KONTAKT

Telefon: 063/9000

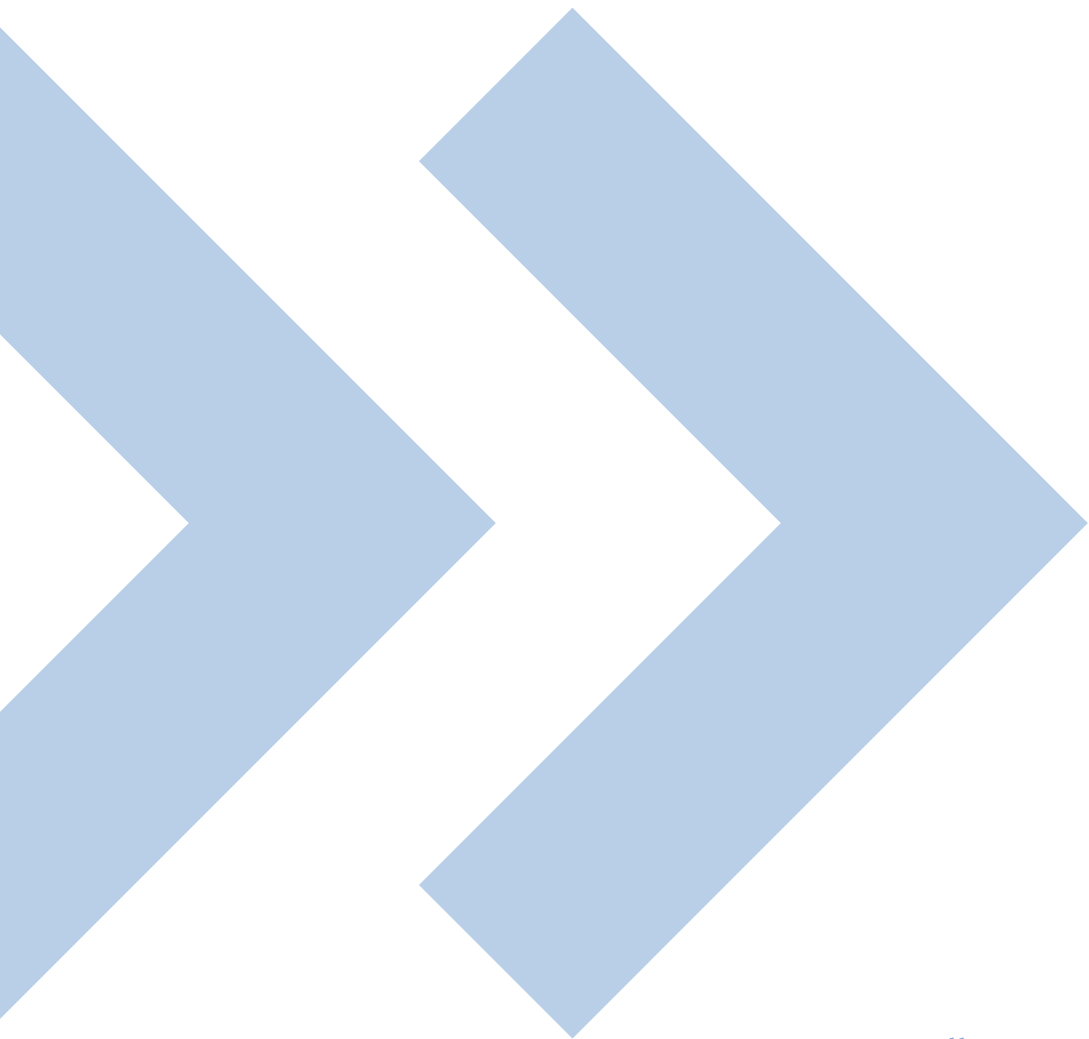
E-mail: fondacija@telenor.rs

Internet stranica:

<https://www.telenor.rs/sr/o-telenoru/o-nama/drustvena-odgovornost/telenor-fondacija>

Međunarodni izvori finansiranja

Evropska klimatska inicijativa (EUKI)

Ko može dobiti sredstva?

Neprofitne organizacije

Koliko sredstava je na raspolaganju?

50.000 do 1.000.000 € po projektu

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Javni pozivi se objavljuju početkom svake godine

Gde se informisati?

<https://www.euki.de/en/project-financing/>

CILJEVI

EUKI finansira projekte koji imaju za cilj ublažavanje klimatskih promena. U skladu sa svojom regionalnom politikom EUKI finansira projekte organizacija i institucija iz centralne, istočne, jugoistočne i južne Evrope, pre svega članice EU. U određenim slučajevima mogu konkurisati i zainteresovane organizacije iz država kandidata za članstvo u EU. Trenutno je aktuelan četvrti javni poziv, a po prvi put i Srbiji je dozvoljeno da učestvuje.

EUKI finansira bilateralne i multilateralne projekte sa maksimalno četiri partnera. Pojedinačno ili u konzorcijumu može se konkurisati za sledeće vidove podrške:

- Unapređenje kapaciteta;
- Umrežavanje;
- Sprovođenje politika i mera, razvoj strategija i sprovođenje studija izvodljivosti;
- Projekti širenja znanja, edukacije, razvoja dijaloga itd.

Finansiranje je usmereno na projekte koji se sprovode na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Potencijalni korisnici sredstava moraju biti pravna lica. Fizička lica ne mogu konkurisati za sredstva. Organizacije koje konkurišu moraju biti neprofitnog karaktera i moraju pripadati nekoj od sledećih grupa:

- Nevladine organizacije;
- Lokalni / regionalni / nacionalni nivoi vlasti;
- Neprofitne kompanije;
- Univerziteti, istraživačke i obrazovne institucije.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Za projekte se odobravaju nepovratna sredstva u iznosu od 50.000 a najviše do 1.000.000 evra. Rok za realizaciju projekata ne sme biti duži od 28 meseci. Po javnom pozivu koji je objavljen u januaru 2020., projekti moraju biti završeni najkasnije u martu 2023. godine.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Apliciranje se vrši po objavljenim javnim pozivima. Javni pozivi se objavljuju na veb-sajtu programa.

KONTAKT

Europäische Klimaschutzinitiative (EUKI) – Project Financing Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Potsdamer Platz 10
10785 Berlin
Germany

E-mail: info@euki.de

Telefon: +49 (0)30 338424 570

Internet stranica: <https://www.euki.de/en/project-financing/>

Horizon 2020

Ko može dobiti sredstva?

Sva pravna lica

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Oko 5,2 mlrd. € za period 2014-2020

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Sledeći javni poziv biće tek u narednom programskom periodu

Gde se informisati?

<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

CILJEVI

Horizon 2020 najveći je istraživački i inovativni program u EU s gotovo 80 milijardi evra dostupnih u 7 godina (od 2014. do 2020.). Cilj je unapređenje nauke u EU, uklanjanje prepreka inovacijama i olakšanje javnom i privatnom sektoru da zajednički rade na inovativnim projektima.

Horizont 2020 čine tri glavne teme, ili kako ih Komisija naziva tri „stuba“:

1. Izvrsnost u nauci (Excellence in Science) – finansiranje najzanimljivijih naučnih istraživanja putem javnog konkursa, koje se vrši kroz četiri programa: 1) Evropski istraživački savet (European Research Council); 2) istraživačke infrastrukture; 3) nove i buduće infrastrukture; i 4) kroz istraživačke grantove Programa „Marije Kiri“.

2. Vođstvo u industriji (Industrial Leadership) – ovo uključuje program za podršku inovativnih malih i srednjih preduzeća; finansijskih instrumenata, kao i dugova i vlasničkih objekata u procesu inovacija, kao i program za podsticanje razvoja i industrijskih tehnologija.

3. Društveni izazovi (Social Challenges) – označavaju podršku istraživanjima u oblastima kao što su zdravstvo, klima, hrana, sigurnost, saobraćaj i energetika.

Budžet za Socijalni izazov br. tri – koji pokriva sve aspekte energije, sem nuklearne – iznosi 7,7 odsto od ukupnog budžeta Horizonta 2020, ili 5,2 milijarde evra. Od toga je 85 odsto namenjeno za obnovljive izvore energije, energetska efikasnost, pametne mreže i skladištenje, sa oko 787 miliona evra namenjenih za podsticaj preuzimanju tržišta.

Za istraživačke i razvojne projekte, udeo EU sredstava može biti do 100% ukupnih opravdanih troškova, dok za inovativne projekte do 70% troškova, uz izuzetak pravnih lica sa neprofitnim karakterom kojima takođe mogu biti pokriveni troškovi u iznosu od 100%.

U projektima iz programa Horizon 2020, između ostalog, pokrivaju se sledeći troškovi:

- troškovi osoblja dodeljenog projektu (privremeni ili stalni, puno ili pola radnog vremena);
- putni troškovi i pripadajuće dnevnice za ljude koji učestvuju u projektu;
- nabavni troškovi trajne opreme;
- troškovi potrošnog materijala, pod uslovom da su identifikovani i dodeljeni projektu;
- troškova podugovaranja;
- indirektni troškovi (režijski troškovi) su prihvatljivi troškovi koje korisnik ne može identifikovati i izračunati kao direktno pripisane projektu (npr. Voda / gas / struja, održavanje, osiguranje, kancelarijska oprema, poštarina). Ovi indirektni troškovi izračunavaju se na osnovu paušalne stope od 25% od ukupnih direktnih opravdanih troškova, isključujući direktne opravdane troškove podugovaranja i finansijske podrške trećim licima.

Program za period 2018-2020 fokusira napore na manje tema sa većim budžetima. Tematski fokus koji je u smislu ovog dokumenta posebno interesantan je „Izgradnja budućnosti sa smanjenom emisijom ugljenika, i otpornošću na klimatske promene“ (3.343 milijardi evra). Tematski fokus „Povezivanje dobrobiti od ekonomskih aktivnosti i aktivnosti u smislu očuvanja životne sredine“ (941 miliona eura) će dati snažan doprinos radnim mestima, rastu i konkurentnosti u industriji.

Pored ovih, Program će u fokusu imati i sledeće teme: „Digitalizacija i transformacija evropskih industrija i usluga“ (1.689 milijardi eura) i „Jačanje efikasnosti bezbednosti u Uniji“ (1.044 milijardi evra).

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Grantove mogu da dobiju pravna lica osnovana u sledećim zemljama:

- Države članice Evropske unije;
- Prekomorske zemlje i teritoriji povezane sa državama članicama;
- Pridružene zemlje: Island, Norveška, Albanija, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija, Crna Gora, Srbija, Turska, Izrael, Moldavija, Švajcarska, Farska ostrva, Ukrajina, Tunis, Gruzija i Jermenija;
- Druge zemlje, osim kada su izričito isključene u tekstu poziva.

Generalno, za sredstva mogu konkurisati sva pravna lica osnovana u bilo kojoj od navedenih zemalja, kao i pojedinačni istraživači iz bilo koje zemlje sveta koji traže priliku da rade u Evropi tokom određenog perioda karijere, ali to takođe zavisi od vrste aktivnosti:

- Istraživačke i inovacijske aktivnosti - Konzorcijum partnera iz različitih zemalja, industrije i akademija;
- Aktivnosti koordinacije i podrške - Pojedinačni entiteti ili konzorcijum partnera iz različitih zemalja, industrije i akademija;
- Instrument za MSP - samo MSP - pojedinačno ili u konzorcijumu (sa sedištem u EU ili pridruženoj zemlji);
- Brzi put do inovacija - Industrija, uključujući mala i srednja preduzeća, sa najmanje tri i najviše pet partnera i maksimalnim doprinosom EU od 3 miliona evra po projektu.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Nakon što organizacija podnese predlog, Komisija proverava da li je prihvatljiv (kompletan i pravilno sastavljen) i da li ispunjava uslove. Procenu vrše nezavisni stručnjaci. Provera podobnosti za finansiranje uključuje procenu sledećih uslova: da li je sadržaj predloga u skladu sa temom, da li uključuje dovoljno relevantnih učesnika, itd. Takođe je važan i finansijski i operativni kapacitet aplikanta.

Faza evaluacije procenjuje izvrsnost projekta (npr. jasnoću i relevantnost ciljeva, ispravnost koncepta i verodostojnost predložene metodologije), uticaj (u kojoj meri će rezultati projekta doprineti svakom od očekivanih uticaja koji su definisani u opisu aktivnosti i u skladu s odgovarajućom temom) i kvalitet, odnosno efikasnost procesa implementacije.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Apliciranje se vrši po objavljenim javnim pozivima. Javni pozivi se objavljuju na sledećem veb-sajtu: ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en

KONTAKT

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

Viktor Nedović
Nacionalni koordinator
Nemanjina 22-26, Beograd
E-mail: viktor.nedovic@mpn.gov.rs

Internet stranica: <http://www.horizont2020.rs/>

Internet stranica: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

Grantovi EEA i Norveške

Ko može dobiti sredstva?

Partnerstva u koja su uključeni entiteti iz najmanje tri države

Koliko sredstava je na raspolaganju?

2,8 mlrd. € u periodu 2014–2021

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Program je u toku

Gde se informisati?

<https://eeagrants.org>

CILJEVI

Grantovi EEA i Norveške je finansijski instrument Islanda, Lihtenštajna i Norveške namenjen smanjenju ekonomskih i socijalnih razlika i jačanju bilateralnih odnosa sa 15 zemalja Evrope u srednjoj i južnoj Evropi i na Baltiku. Island, Lihtenštajn i Norveška za ove namene odvojili su 3,3 milijarde evra između 1994. i 2014. godine. Dodatnih 2,8 milijardi evra je na raspolaganju u periodu 2014–2021. Podrška je uglavnom usmerena na pojedinačne programe koji pokrivaju niz različitih sektora. Novi Fond za regionalnu saradnju je pokrenut 24. januara 2018. i podržava regionalne prekogranične i transnacionalne projekte koji nude zajednička rešenja za zajedničke izazove Evrope. Za ovaj fond je opredeljeno 34,5 miliona evra. Sledeća podpoglavlja će biti obuhvaćena ovim novim međunarodnim finansijskim instrumentom:

- Inovacije, istraživanje, obrazovanje i konkurentnost;
- Socijalna uključenost, zapošljavanje mladih i smanjenje siromaštva;
- Životna sredina, energija, klimatske promene i ekonomija sa niskim udelom ugljenika - U ovoj oblasti, Fond finansira projekte koji su usredsređeni na održivo korišćenje prirodnog kapitala sa efektivnim resursima, smanjujući osetljivost na klimatske promene. Oblasti podrške u okviru ovog podpoglavlja:

-
- Životna sredina i ekosistemi;
  - Obnovljiva energija, energetska efikasnost, energetska sigurnost;
  - Ublažavanje / prilagođavanje klimatskim promjenama.
- Kultura, civilno društvo, dobro upravljanje i osnovna prava i slobode.

Fond traži inovativne projektne ideje koje predlažu nova rešenja za zajedničke izazove. Projektne partneri mogu sarađivati na dva načina:

- Regionalna prekogranična saradnja između prihvatljivih zemalja (fokusiranje na šire regionalne izazove);
- Transnacionalna saradnja između prihvatljivih zemalja (sa fokusom na zajedničke evropske izazove).

Projektne partneri koji projekat podnose zajednički dužni su da obezbedi sufinansiranje projekata. Stopa grant sredstava utvrđuje se prema statusu pojedinačnih članova partnerstva, a za poslovni sektor to je do 85% njihovih prihvatljivih troškova.

Krajnji datum za realizaciju aktivnosti i za prihvatanje troškova kao opravdane za projekte je 30. april 2024.

Minimalni iznos granta u okviru projekta ne sme biti manji od milion evra, ali ne postoji maksimalni iznos granta po projektu.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Za projekte će mogu da konkurišu partnerstva u koja su uključeni entiteti iz najmanje tri države, uključujući najmanje dve države korisnice. Svaki projekat mora imati jednog vodećeg partnera i najmanje dva partnera korisnika od kojih najmanje jedan mora biti iz države korisnice. Ne postoji ograničenje za maksimalni broj partnera. Zemlje korisnice mogu biti Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Estonija, Grčka, Mađarska, Letonija, Litvanija, Malta, Poljska, Portugal, Rumunija, Slovačka i Slovenija. Subjektivni osnovani u sledećim zemljama koje nisu članice EEA takođe se mogu pridružiti konzorcijumima kao partneri: Albanija, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rusija, Srbija, Turska i Ukrajina.

Prihvatljivi partneri na projektu mogu biti nevladine organizacije uključujući:

- organizacije civilnog društva;
- neprofitne organizacije;
- socijalna preduzeća.

Fizička lica nisu prihvatljivi članovi konzorcijuma.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Nakon objavljenog javnog poziva sledi postupak evaluacije u dva koraka. U prvom koraku samo se koncepti projekta ocenjuju. Uspešni podnosioci zahteva iz prvog koraka biće pozvani da podnesu kompletan predlog. Koncepti projekata ocenjuju se na osnovu sledećih kriterijuma:

1. **Administrativni kriterijumi** – Koncept projekta je sačinjen na engleskom jeziku, podnet je u roku u propisanom formatu, troškovi projekta su iskazani u EUR, itd.
2. **Kriterijumi prihvatljivosti** - aplikanti su prihvatljivi subjekti i njihov predloženi konzorcijum je u skladu sa zahtevima poziva, predlog budžeta je u okviru parametara, itd.
3. **Kriterijumi za rangiranje:**
  - razumevanje tematskih pitanja koja treba rešiti;
  - jasna, inovativna i zdrava strategija za postizanje ciljeva;
  - jasno ocrtane prednosti multinacionalnog konzorcijuma projekata;
  - jasna logička linija od ideje projekta do kvalitetnih rezultata.

Ostali relevantni faktori su: sastav konzorcijuma (npr. broj uključenih zemalja / partnera korisnika, uključivanje trećih zemalja, uključivanje eksperata); održivost, vidljivost donatora, relevantnost i uticaj.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Kad god postoje raspoloživa sredstva za finansiranje, to se objavljuje putem zvaničnih poziva. Svaki poziv uključuje informacije o tome koje se aktivnosti finansiraju, ko se može prijaviti, rok za prijavu i sva uputstva o prijavi. Važno je imati u vidu da se sve prijave za projekte moraju podneti samo po osnovu objavljenih poziva – Program ne prihvata spontane prijave putem e-pošte ili telefona.

KONTAKT

Adresa za posete: 47-48, Boulevard du Régent 1000 Brussels, Belgium

Adresa za poštu: 12-16 Rue Joseph II, 1000 Brussels, Belgium

E-mail: info-fmo@efta.int

Telefon: +32 (0) 2 286 1701

Fax: +32 (0) 2 211 18 89

Internet stranica: <https://eeagrants.org>

Dunavski transnacionalni program (DTP)

Ko može dobiti sredstva?

Neprofitne organizacije

Koliko sredstava je na raspolaganju?

221.924.534 € za period 2014-2020

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Sledeći javni poziv biće tek u narednom programskom periodu

Gde se informisati?

<http://www.interreg-danube.eu>

CILJEVI

Dunavski transnacionalni program (DTP) je finansijski instrument specifičnog opsega i sa nezavisnim telom za donošenje odluka koji podržava objedinjavanje politika u području Dunava u odabranim poljima pod zajedničkim odredbama Evropske unije (EU) i regulativom Evropske banke za obnovu i razvoj (ERDF) u vezi sa Strategijom EU za Dunavski region (EUSDR).

Strateška vizija je „integrisanje politike“ na instancama ispod nivoa EU (kako bi se izbeglo dupliranje već preduzetih napora ka integrisanju politike unutar EU, npr. TEN-T) i iznad nacionalnih nivoa u posebnim poljima delovanja. Transnacionalni projekti treba da ostvare uticaj na nacionalnu, regionalnu i lokalnu politiku. U cilju postizanja većeg stepena teritorijalne integracije u veoma heterogenom Dunavskom regionu, DTP deluje kao pogonski motor politike i pionirski se hvata u koštac sa zajedničkim izazovima i potrebama u specifičnim sferama politike, u kojima se očekuje da transnacionalna saradnja dovede do dobrih rezultata putem razvoja i praktične realizacije okvira, alata i usluga politike i konkretnih pilot ulaganja čime će se težiti ka postizanju velike komplementarnosti sa širim EUSDR.

Budžet programa iznosi ukupno 221.924.534,00 evra (ERDF doprinos 202.095.405,00 + IPA doprinos 19.829.129,00 evra), a trajanje programa je od 01. januara 2014. - 31. decembra 2020.

Program ima četiri prioritetne oblasti delovanja od kojih svaka ima nekoliko specifičnih ciljeva:

1. Inovativno i društveno odgovorno poslovanje unutar Dunavskog regiona

- Unapređenje okvirnih uslova za inovacije;
- Unapređenje kompetentnosti za poslovanje i socijalne inovacije.

2. Ekološki i kulturno odgovorno delovanje unutar Dunavskog regiona

- Jačanje transnacionalnog upravljanja vodama i prevencija rizika od poplava;
- Podsticanje održivog korišćenja prirodnog i kulturnog nasleđa i resursa;
- Podsticanje obnove i održavanja bioloških koridora;
- Poboljšanje spremnosti za upravljanje ekološkim rizicima.

3. Bolja povezanost i energetska odgovornost unutar Dunavskog regiona

- Podrška ekološkim i sigurnim transportnim sistemima i uravnotežen pristup urbanim i ruralnim područjima;
- Unapređenje energetske sigurnosti i energetske efikasnosti.

4. Dobro upravljanje Dunavskim regionom

- Unapređenje institucionalnih kapaciteta za suočavanje sa velikim društvenim izazovima;
- Podrška upravljanju i sprovođenju Strategije EU za Dunavski region.

U principu, sledeće vrste aktivnosti su podržane u okviru programa:

- razvoj zajedničkih politika, okvira i strategija u poljima koja su od transnacionalnog značaja;
- razvoj i praktična primena transnacionalnih alata i usluga (npr. analitičkih, upravljačkih, tehničkih, softverskih i nadzornih alata);
- priprema transnacionalnih investicija koje će se finansirati iz drugih izvora;
- pilot aktivnosti / mala fiksna ulaganja (testiranja ili demonstracije);
- razvoj i praktično sprovođenje obuke i jačanje kapaciteta;

- prateće mere informisanja, kapitalizacije i objavljivanja radi informisanja zainteresovanih strana i / ili šire javnosti o aktivnostima i rezultatima projekta.

Kada su u pitanju infrastruktura i radovi, samo male infrastrukturne intervencije su prihvatljive i to tamo gde se može pokazati transnacionalni uticaj investicije.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

U programu mogu učestvovati neprofitne organizacije i međunarodne organizacije.

Prihvatljive institucije treba da dolaze is sledećih zemalja:

- EU države: Austrija, Bugarska, Hrvatska, Češka, Nemačka (Baden-Virtemberg i Bavarska), Mađarska, Rumunija, Slovačka, Slovenija;
- Države koje nisu članice EU: Bosna i Hercegovina, Moldavija, Srbija, Crna Gora i deo Ukrajine.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Neophodno je dostaviti popunjen obrazac prijave za podršku Telenor fondacije. Predloge projekata potrebno je dostaviti u skladu sa formalnim zahtevima i u okvirima definisanog roka za svaki poziv. Očekivano trajanje projekata je godinu dana. Pri evaluaciji projekata u razmatranje se uzimaju svi uključeni aspekti podrške kao i planirane aktivnosti.

Ocenjivanje podnetih projekata se bazira na matrici procene koja se sastoji od sledećih grupa kriterijuma:

- Relevantnost predloga - Glavni cilj je utvrditi u kojoj meri je projekat usklađen sa tematskim fokusom programa i poziva za podnošenje predloga (npr. obrazložena potreba za transnacionalnom saradnjom);
- Kriterijumi za stratešku procenu - Glavni cilj je utvrditi opseg doprinosa projekta postizanju ciljeva i rezultata programa (npr. teritorijalni izazovi, koherentna logika intervencije, doprinos strategijama EU, partnerstvo, ciljne grupe);
- Kriterijumi za operativnu procenu - Glavni cilj je procena održivosti i izvodljivosti predloženog projekta, kao i njegove vrednosti za novac u smislu resursa koji se koriste u odnosu na očekivane rezultate (npr. plan rada, upravljačka struktura, komunikacione aktivnosti, budžet).

Svaka grupa kriterijuma procenjuje se na osnovu podkriterijuma, pri čemu se svaki ocenjuje od 0 (nije prisutno / nedostaje) do 5 (vrlo dobro). Procena relevantnosti se vrši prva i nezavisno od strateške procene. Strateški se procenjuju samo projekti koji uspešno prođu ocenu relevantnosti. Po istoj logici, operativno se ocenjuju samo projekti koji uspešno prođu stratešku procenu. Prag za relevantnost i za stratešku procenu postavljen je na 60%. Predloženi projektni predlozi sa ukupnim rezultatom od 75% ili više preporučuju se Zajedničkom Sekretarijatu za konačni izbor.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Projekti se finansiraju po objavljenim javnim pozivima. U ovom programskom periodu neće biti više javnih poziva.

KONTAKT

Nacionalni kontakt point

Kristina Ašković

Šef Odseka za programe prekogranične i transnacionalne saradnje sa državama članicama EU

Ministarstvo za evropske integracije

Nemanjina 34, 11000 Beograd

Telefon: +381 11 3061 192

E-mail: kristina.askovic@mei.gov.rs

Tijana Didanović

Ministarstvo za evropske integracije

Telefon: +381 11 3061 207

E-mail: tijana.didanovic@mei.gov.rs

Internet stranica: <http://www.interreg-danube.eu>

Jadransko-jonski transnacionalni program (ADRION)

Ko može dobiti sredstva?

Neprofitne organizacije

Koliko sredstava je na raspolaganju?

99.156.616 € za period 2014-2020

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Sledeći javni poziv biće tek u narednom programskom periodu

Gde se informisati?

<https://www.adrioninterreg.eu>

CILJEVI

Jadransko-jonski transnacionalni program, poznatiji kao ADRION je evropski transnacionalni program sa opštim ciljem da deluje kao pokretač kreiranja politika i upravljač inovacijama kroz negovanje evropskih integracija između ERDF i IPA partnerskih zemalja koristeći prednosti bogatih prirodnih, kulturnih i ljudskih resursa koji okružuju Jadransko i Jonsko more, kao i jačanje ekonomske, društvene i teritorijalne kohezije u programskom području. Kroz finansijski okvir, svrha ADRION-a je da doprinese smanjenju nejednakosti u toj oblasti.

Budžet programa je 99.156.616,00 evra (ERDF doprinos 83.467.729,00 + IPA doprinos 15.688.887,00 evra), a trajanje programa je od 01. januara 2014. do 31. decembra 2020.

Program ima četiri prioritetne oblasti delovanja od kojih svaka ima svoje specifične ciljeve:

1. Inovativan i pametan region

- Podrška razvoju regionalnog inovacionog sistema za ADRION regionu.

---

2. Održiv region

- Promovisanje održive valorizacije i očuvanja prirodnog i kulturnog nasleđa, kao resursa za rast u ADRIION regionu;
- Pобоljšanje transnacionalnih kapaciteta za zaštitu životne sredine, smanjenje fragmentacije i očuvanje ekosistemskih usluga u ADRIION regionu.

3. Povezan region

- Pобоljšanje kapaciteta za integrisani transport, usluge mobilnosti i multimodalnost u ADRIION regionu.

4. Podrška upravljanju EU strategijom za Jadransko–jonski region

- Podrška koordinaciji i sprovođenju Jadransko–jonske strategije – kroz unapređenje institucionalnih kapaciteta javne uprave i ključnih aktera u procesu sprovođenja zajedničkih prioriteta.

ADRIION uglavnom podržava aktivnosti koje teže ostvarenju sledećih rezultata: strukture za umrežavanje, zajednički sistemi upravljanja i sporazumi o saradnji, strategije i akcioni planovi, metodologije i alati i pilot akcije (male investicije i demonstrativni projekti).

Sufinansiranje EU iznosi do 85% a preostali deo mora da se finansira iz javnih (državnih, regionalnih ili lokalnih) i privatnih doprinosa.

Projekti podneti u okviru programa ADRIION treba finansiraju (EU grant) iznose u rasponu od 800 000 do 1,5 miliona evra sa maksimalnim trajanjem od 24 meseca (mada to može biti predmet promene u okviru različitih poziva).

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

ADRIION pokriva osam zemalja, od kojih su četiri države članice EU (Hrvatska, Grčka, Italija i Slovenija), tri su države kandidati (Albanija, Crna Gora, Srbija) i jedna je potencijalni kandidat (Bosna i Hercegovina). Geografsko područje svake partnerske države pokriva njenu nacionalnu teritoriju osim Italije, gde programsko područje obuhvata samo 12 regija i 2 provincije.

Minimalno prihvatljivo partnerstvo sastoji se od najmanje tri partnera iz najmanje tri partnerske države, od kojih najmanje jedan partner mora biti iz partnerske države ERDF. Preporuka je da partnerstvo bude sastavljeno od najviše 10 partnera.

Između ostalih, organizacije prihvatljivi partneri su:

- neprofitne organizacije;
- tela osnovana u skladu sa javnim pravom;
- međunarodne organizacije koje deluju po nacionalnom zakonu jedne od partnerskih država (poslednje dve moraju biti operativne najmanje prethodne dve fiskalne godine u odnosu na trenutak podnošenja projekta).

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Procenu prijava koordinira Upravljačko telo, a vrši ih Zajednički sekretarijat, uz podršku Nacionalnih kontakt tačaka i spoljnih eksperata. Prvi korak je provera prihvatljivosti i podobnosti koja ima za cilj da proverí da li su ispoštovane svi formalni uslovi. Kvalitativna evaluacija vrši se prema listi kriterijuma:

- Strateška procena da bi se utvrdio obim doprinosa projekta postizanju ciljeva programa (kontekst, relevantnost i strategija projekta, relevantnost partnerstva, itd.);
- Operativna procena za procenu održivosti i izvodljivosti predloženog projekta, kao i njegove vrednosti za novac u smislu resursa koji se koriste u odnosu na predviđene rezultate (menadžment, komunikacija, plan rada, budžet, itd.).

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Projekti se finansiraju po objavljenim javnim pozivima. U ovom programskom periodu neće biti više javnih poziva.

KONTAKT

Nacionalni kontakt point

Dragan Popović
Ministarstvo za evropske integracije
Nemanjina 34, 11 000 – Belgrade, Serbia
Telefon: +381 11 306 1203
E-mail: dragan.popovic@mei.gov.rs

Internet stranica: <https://www.adrioninterreg.eu>

Programi prekogranične saradnje

Ko može dobiti sredstva?

Neprofitne organizacije

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Zависи od javnog poziva

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Sledeći javni pozivi biće tek u narednom programskom periodu

Gde se informisati?

<http://www.evropa.gov.rs/CBC/PublicSite/Default.aspx>

CILJEVI

Programi prekogranične saradnje su instrument Evropske unije za pružanje podrške saradnji institucija u pograničnim oblastima susednih država. Programi predstavljaju finansijsku podršku saradnji pograničnih teritorija susednih država (prekogranična saradnja) ili saradnji delova ili celih država (transnacionalna saradnja) sa ciljem da se unapredi društveno-ekonomski, kulturni i istorijski potencijal tih oblasti. Ovi programi pomažu institucijama u Srbiji da se upoznaju i rade u skladu sa pravilima strukturnih fondova koja važe za zemlje članice EU. Republika Srbija je u ovaj vid saradnje prvi put uključena 2004. godine kroz tzv. Susedske programe finansirane iz sredstava KARDS 2000-2006, nakon toga u okviru druge komponente instrumenta IPA - finansijskog instrumenta Unije za podršku pristupanju za period 2007-2013, a danas se programi sprovode u okviru oblasti politike regionalna i transnacionalna saradnja IPA II perspektiva 2014-2020.

U okviru finansijskog perioda 2007-2013. objavljena su 23 javna poziva i prijavljeno 2.937 projekata za ukupan iznos od skoro 340 miliona evra. Do sada je ugovoreno 646 projekata ukupne vrednosti 73,67 miliona evra od ukupno 81,00 milion evra koliko je Republici Srbiji bilo na raspolaganju za programe prekogranične i transnacionalne saradnje, a iskorišćenost sredstava je oko 90%.

Sprovođenjem programa na lokalnom i regionalnom nivou stvaraju se dugoročni lični kontakti i veze između ljudi iz zajednica sa obe strane granice, što predstavlja temelj za dalju saradnju i razvoj. Takođe, kroz proces identifikovanja projekata, prijavljivanja za sredstva, kao i tokom sprovođenja projekata, partneri iz Srbije stiču dragoceno iskustvo u korišćenju fondova Evropske unije jer se svi pozivi za projektne predloge sprovode u skladu sa pravilima programa EU za eksternu pomoć.

Vrste projekata koji se finansiraju su mali infrastrukturni prekogranični projekti, projekti ekonomske saradnje, kao i aktivnosti vezane za zaštitu životne sredine, turizam, kulturu, poljoprivredu, obrazovanje, istraživanje i razvoj, zapošljavanje, institucionalnu saradnju... Sredstva su bespovratna, sa obavezom da korisnik donacije kofinansira svoj projekat u iznosu od minimum 15% od vrednosti projekta. Način dodele sredstava je putem javnog konkursa. Aktivni su sledeći prekogranični programi:

- Mađarska - Srbija;
- Rumunija - Srbija;
- Hrvatska - Srbija;
- Srbija - Crna Gora;
- Srbija - Bosna i Hercegovina;
- Srbija - Severna Makedonija.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Sve neprofitne institucije (uključujući i nevladine organizacije i udruženja).

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

U okviru Kancelarije za evropske integracije Vlade Republike Srbije formiran je Sektor za programe prekogranične i transnacionalne saradnje. Sektor, pored ostalog, koordiniše i rad Sekretarijata programa sa kancelarijama na lokalnom nivou (Subotica, Vršac, Bor, Niš, Prijepolje, Užice i Sremska Mitrovica) koje pružaju podršku podnosiocima projekata i korisnicima donacija na terenu.

Sve informacije i detalji vezani za pojedinačne programe i uslove konkurisanja, uputstva za potencijalne korisnike, prijavni formulari i ostala dokumentacija se objavljuju na internet prezentacijama samih programa.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Projekti se finansiraju po objavljenim javnim pozivima.

KONTAKT

Kontakti i informacije o pojedinačnim programima mogu se pronaći na internet prezentacijama:

Program prekogranične saradnje Mađarska - Srbija:

<http://www.hu-srb-ipa.com/>

Program prekogranične saradnje Rumunija - Srbija:

<http://www.romania-serbia.net/>

Program prekogranične saradnje Bugarska - Srbija:

<http://www.ipacbc-bgrs.eu/>

Program prekogranične saradnje Hrvatska - Srbija:

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/>

Program prekogranične saradnje Srbija - Crna Gora:

<http://cbcsrb-mne.org/>

Program prekogranične saradnje Srbija - Bosna i Hercegovina:

<https://srb-bih.org/en/>

Program prekogranične saradnje Srbija - Severna Makedonija:

<https://eu.rs-mk.org/>

<http://www.evropa.gov.rs/CBC/PublicSite/Default.aspx>

Literatura

1. Tim za socijalno uključivanje i smanjene siromaštva - Vodič kroz potencijalne domaće i inostrane izvore finansiranja za projekte NVO, lokalnih samouprava, malih i srednjih preduzeća i preduzetnika - Maj 2015.
2. dr Vlado Kovačević - Korišćenje poljoprivredne biomase za energetske potrebe u Srbiji, UNDP Srbija, 2018.
3. DBS Gateway Region – Regional and Transport Development in the Danube-Black Sea Region towards a Transnational Multiport Gateway Region - Funding Guideline - June 2018
4. Građanske inicijative - Vodič kroz potencijalne izvore finansiranja

[Internet stranice pojedinačnih programa i projekata:](#)

5. <https://www.eupro.org.rs>
6. <https://www.telenor.rs/sr/o-telenoru/o-nama/drustvena-odgovornost/telenor-fondacija>
7. <https://ec.europa.eu/easme/en/life>
8. <https://www.euki.de/en/project-financing/>
9. <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>
10. <https://eeagrants.org>
11. <http://www.interreg-danube.eu>
12. <https://www.adrioninterreg.eu>
13. <http://www.evropa.gov.rs/CBC/PublicSite/Default.aspx>

